

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uw geslachtsregistratie en de bevolkingsonderzoeken naar kanker

Bevolkingsonderzoek naar kanker

Een bevolkingsonderzoek is een gratis medisch onderzoek om (voorstadia van) kanker vroeg op te sporen, nog voordat klachten ontstaan. De Nederlandse overheid biedt drie bevolkingsonderzoeken naar kanker aan. Het gaat om de bevolkingsonderzoeken baarmoederhalskanker, borstkanker en darmkanker.

Voor transgender mensen en mensen met de registratie O/X kan het confronterend of pijnlijk zijn om na te denken over deelname aan de bevolkingsonderzoeken. Dat is heel begrijpelijk. We informeren u met deze folder, zodat u zelf een keuze kunt maken over uw deelname. Deelname kan voor u gezondheidswinst opleveren. We raden u aan om met uw (huis)arts of iemand van het genderteam hierover te spreken.

Waarom deze folder?

In deze folder vindt u informatie over deelname aan de bevolkingsonderzoeken bij verschillende wijzen van geslachtsregistratie bij de gemeente.

Bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker

Alle mensen met een baarmoeder van 30 tot en met 60 jaar komen in aanmerking voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Dankzij het bevolkingsonderzoek kunnen voorstadia van baarmoederhalskanker vroeg worden ontdekt. Een voorstadium van baarmoederhalskanker is meestal goed te behandelen. Door te behandelen kan baarmoederhalskanker voorkomen worden.

Hoe krijgt u een uitnodiging?

Heeft u de registratie v bij de gemeente?

Als u tussen de 30 en 60 jaar bent en u staat met v geregistreerd bij de gemeente, dan ontvangt u elke 5 of 10 jaar automatisch een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Heeft u geen baarmoeder (meer)? Dan kunt u zich na ontvangst van uw eerste uitnodiging afmelden bij Bevolkingsonderzoek Nederland. Informatie over afmelden vindt u in de uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek of op de website: www.bevolkingsonderzoeknederland.nl.

Heeft u de registratie m of o/x bij de gemeente?

Staat u bij de gemeente geregistreerd met m/o/x en heeft u een baarmoeder, dan krijgt u niet automatisch een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Wilt u meedoen? Dan kunt u zich vanaf het jaar dat u 30 wordt, aanmelden op de website www.bevolkingsonderzoeknederland.nl/deelnamewens. U krijgt nadat u zich heeft aangemeld, elke 5 of 10 jaar een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker.

Hoe gaat het onderzoek?

Voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker maakt u zelf een afspraak voor een uitstrijkje bij de huisartsenpraktijk. U kunt ook thuis een zelfafnameset gebruiken. Met een zelfafnameset neemt u zelf vaginaal materiaal af en stuurt dat op naar het laboratorium. Daar wordt het onderzocht op HPV (humaan papillomavirus). Is er geen HPV aanwezig? Dan krijgt u na 5 of 10 jaar weer een uitnodiging. Wordt er wel HPV gevonden? Dan is een uitstrijkje bij de huisarts nodig. Met een uitstrijkje kunnen namelijk ook de cellen beoordeeld worden.

U kunt de zelfafnameset na ontvangst van uw uitnodiging aanvragen. Dit kan met uw DigiD via Mijn Bevolkingsonderzoek op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl. U kunt ook bellen of mailen naar Bevolkingsonderzoek Nederland. U vindt de contactgegevens op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl/contact.

Laat u een uitstrijkje maken? Meestal doet een vrouwelijke doktersassistent het onderzoek. Zij stelt u eerst een paar vragen. De doktersassistent onderzoekt u met een speciaal instrument: de eendenbek. Met een borsteltje haalt ze wat cellen van de baarmoederhals. In het laboratorium wordt het uitstrijkje onderzocht op HPV. Zit er HPV in het uitstrijkje? Dan kijken we meteen of er afwijkende cellen zijn. Er kan dan een controle-uitstrijkje bij de huisarts of vervolgonderzoek bij de gynaecoloog nodig zijn.

Twijfelt u of dit bevolkingsonderzoek voor u zinvol is, neem dan contact op met uw (huis)arts.

Kijk voor meer informatie en de voordelen en nadelen van het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker op www.bevolkingsonderzoekbaarmoederhalskanker.nl.

Kosten

De zelfafnameset, het uitstrijkje bij de huisartspraktijk en het eventuele controle-uitstrijkje zijn gratis voor u. De overheid betaalt het onderzoek. Het eventuele vervolgonderzoek bij de gynaecoloog is geen bevolkingsonderzoek meer. De kosten hiervan vallen onder de zorgverzekering. Het kan zijn dat u (een deel van) de kosten van het vervolgonderzoek zelf moet betalen, afhankelijk van het eigen risico.

Bevolkingsonderzoek borstkanker

Alle personen van 50 t/m 75 jaar met borstweefsel komen in aanmerking voor het bevolkingsonderzoek borstkanker. Dit kunnen vrouwen, transgender mannen en non-binaire personen zijn, mits zij geen borstverwijderende operatie hebben gehad. Als de borsten operatief verwijderd zijn, wordt deelname niet geadviseerd. Door mammografie (röntgenfoto's van de borsten) kan borstkanker in een vroeg stadium worden ontdekt.

Hoe krijgt u een uitnodiging?

Heeft u de registratie v bij de gemeente?

Als u tussen de 50 en 75 jaar bent en u heeft de registratie v bij de gemeente, dan ontvangt u elke 2-3 jaar automatisch een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek borstkanker. Het bevolkingsonderzoek borstkanker is zinvol voor mensen met borstweefsel. Heeft u een borstverwijderende operatie ondergaan of wilt u niet (meer) deelnemen? Dan kunt u zich afmelden bij Bevolkingsonderzoek Nederland. Informatie over afmelden vindt u in de uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek of op de website: www.bevolkingsonderzoeknederland.nl.

Heeft u de registratie m of o/x bij de gemeente?

Staat u bij de gemeente geregistreerd als m/o/x en heeft u borstweefsel, dan krijgt u niet automatisch een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek. Wilt u meedoen? Dan kunt u zich aanmelden op de website www.bevolkingsonderzoeknederland.nl/deelnamewens. U krijgt na aanmelden elke 2 tot 3 jaar een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoekborstkanker.

Hoe gaat het onderzoek?

Het onderzoek vindt standaard plaats in een (mobiel) onderzoekscentrum bij u in de buurt. Een medewerker maakt twee röntgenfoto's van elke borst. Twee radiologen beoordelen de foto's. Zij kijken of er afwijkingen te zien zijn in de borst(en). Als zij een afwijking zien of als de röntgenfoto's niet voldoende informatie geven, is verder onderzoek nodig. Twijfelt u of dit bevolkingsonderzoek voor u zinvol is, neem dan contact op met uw (huis)arts. Kijk voor meer informatie en de voordelen en nadelen van het bevolkingsonderzoek borstkanker op www.bevolkingsonderzoekborstkanker.nl.

Kosten

Het laten maken van borstfoto's voor het bevolkingsonderzoek is gratis voor u. De overheid betaalt het onderzoek. Het eventuele vervolgonderzoek in het ziekenhuis is geen bevolkingsonderzoek meer. De kosten hiervan vallen onder uw zorgverzekering. Het kan zijn dat u (een deel van) de kosten van het vervolgonderzoek zelf moet betalen, afhankelijk van het eigen risico.

Bevolkingsonderzoek darmkanker

Alle mensen van 55 tot en met 75 jaar krijgen elke 2 jaar automatisch een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek darmkanker. Het maakt hiervoor niet uit hoe u geregistreerd staat bij de gemeente.

Kijk voor meer informatie over het bevolkingsonderzoek darmkanker op www.bevolkingsonderzoekdarmkanker.nl.

Meer informatie en vragen

Praktische informatie over de bevolkingsonderzoeken vindt u op www.bevolkingsonderzoeknederland.nl.

Heeft u na het lezen van deze folder vragen over het bevolkingsonderzoek of wilt u advies over uw specifieke situatie? Neem dan contact op met uw huisarts of behandelend arts van uw genderteam.

Deze folder is tot stand gekomen in samenwerking met:

**bevolkingsonderzoek
nederland**

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

juli 2022

De zorg voor morgen begint vandaag